

mie van landen in hun energie-beleid desgevraagd “complex” te vinden. Maar hij noemt het ook terecht dat EU-lidstaten in de energieopwekking zelf hun beleid kunnen blijven bepalen.

“Duitsland heeft nu eenmaal besloten tot een afscheid van kernenergie en kolen. Het betekent voor ons een grote opgave om op langere termijn een stabiele energiemix samen te stellen. Duitsland moet de wereld laten zien dat het kan. Maar het is een erg smal pad. Het hoeft maar ergens scheef te lopen en dan zullen we onze klimaatdoelen niet bereiken.”

Gas is een belangrijkere energiebron voor de industrie dan elektriciteit. Als het gas niet blijft vloeien, kan de industrie wel inpakken en wordt het ook niets met de ambitieuze klimaatdoelen. Aardgas is vooral in Duitsland hard nodig in de energietransitie naar waterstof, maar ook om grijze en windluwe

dagen op te vangen.

Volgens analist Hans van Cleef van ABN Amro zijn heftige prijsschommelingen niet ongewoon in de energiemarkt. “Toch zijn deze keer de prijsschommelingen ongekend groot”, schreef hij in een rapport. “En nog verontrustender is dat deze keer ook de leveringszekerheid niet meer gegarandeerd kan worden. Dit laatste maakt de markten nerveus, en zorgt voor nog meer opwaartse prijsdruk.”

Goed geregeld is de toevoer van aardgas allerminst. Rusland is goed voor de helft van de Duitse gasimport. Deze invoer is onlangs gedaald. Dat is volgens experts te danken aan Europa zelf, dat verzuimde om langetermijncontracten met Rusland af te sluiten. Dat leidde samen met de geopolitieke spanningen in Oekraïne tot de recente explosieve prijsstijgingen die doortikken in de stroomprijzen en dus

bedrijven, hun beleggers én consumenten keihard kunnen raken.

NORD STREAM 2

Als de nieuwe Duitse regering komende maanden zou besluiten dat de nieuwe gaspijpleiding Nord Stream 2 tussen Rusland en Duitsland niet in bedrijf komt, blijven de prijzen volgens Van Cleef hoog. “In het geval van escalatie en/of strenge winters kunnen de gasprijzen zelfs tijdelijk aanzienlijk hoger komen te liggen.”

De politiek staat onder druk om de helpende hand te bieden. Beleggers in het Franse energiebedrijf EDF (deels in staatshanden) merkten het. Hoewel de plannen om kerncentrales te bouwen het aandeel vleugels hadden kunnen geven, stortte de koers in na een winstwaarschuwing die volgde op het politieke besluit om stroomprijzen te maximaliseren. Aandeelhouders van EDF dreigen daarvoor op te draaien. EDF moet meer kernenergie verkopen tegen een vaste prijs die ver onder de marktprijs ligt.

De Duitse energiebedrijven hebben weer hun eigen uitdagingen. Zij sluiten hun laatste kerncentrales later dit jaar. Ze hebben zich aanvankelijk verzet, maar E.ON, RWE en EnBW willen nu niet meer door. De rechtsstrijd is geleverd met een compensatie als uitkomst.

Hoewel RWE gasgestookte centrales blijft exploiteren, is hernieuwbare energie voor deze bedrijven de toekomst. RWE verdient wegens de hoge prijzen momenteel goed in de stroomhandel. Het Duitse bedrijf wil de komende tien jaar 50 miljard euro investeren, vooral in groene energieopwekking. Het is nu al een van de grootste exploitanten van offshore-windmolenparken in Europa.

E.ON

E.ON, de andere energiereus in Duitsland, kon moeilijk achter-

**DE DUITSCERS
STAPPEN
ZOWEL UIT
KERNENERGIE
ALS UIT KOLEN**